

REKOMENDACIJOS SAVIVALDYBĖMS DĖL VEIKSMŲ EKSTREMALIAUS ĮVYKIO – STICHINIO AR KATASTROFINIO METEOROLOGINIO AR HIDROLOGINIO REIŠKINIO, SUKĖLUSIO ŽEMĖS ŪKIO AUGALŲ ŽŪTĮ, ATVEJU

1. Savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimas, valdymas, atšaukimas ir valstybės institucijų informavimas:

Veiksmų seka	Subjektas	Veiksmai	Teisinis pagrindas
1.	Savivaldybės administracija	Renka, kaupia ir sistemina gaunamą informaciją (duomenis) apie gresiančią savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją bei vertina pateiktos informacijos ir duomenų svarbą , t. y. renka, kaupia ir sistemina savivaldybei teikiamus gyventojų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ar veiklos vykdytojų teikiamus duomenis apie stichinius, katastrofinius meteorologinius ir hidrologinius reiškinius, sukėlusius žemės ūkio augalų žūtį, savivaldybės teritorijoje (ar jos dalyje) ir šias faktines aplinkybes pagrindžiančius dokumentus. Taip pat įvertina gaunamos informacijos (duomenų) svarbą, gresiančio ekstremaliojo įvykio pobūdį ir (ar) mastą bei vykdo nuolatinę savivaldybės teritorijoje (ar jos dalyje) nustatyto stichinio, katastrofinio meteorologinio ar hidrologinio reiškinio eigos stebėseną.	Žemės ūkio ministerijos rekomendacija
2.	Savivaldybės administracijos paskirtas asmuo	Perduoda informaciją apie gresiančios ar susidariusios savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos (ekstremalaus įvykio – stichinio ar katastrofinio meteorologinio ar hidrologinio reiškinio, sukėlusio žemės ūkio augalų žūtį) pobūdį ir mastą, taip pat šias aplinkybes pagrindžiančius dokumentus savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centro (toliau – ESOC) vadovui.	Ekstremaliųjų situacijų tvarkos aprašo 4 p. ¹
3.	ESOC vadovas	Susipažįsta su pateiktais dokumentais ir informacija apie gresiančios ar susidariusios savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos pobūdį ir mastą ir nedelsdamas sušaukia savivaldybės ESOC.	Ekstremaliųjų situacijų tvarkos aprašo 4 p.; ESOC aprašo ² 20.1 p.
4.	ESOC	Įvertina, ar ekstremalus įvykis atitinka Informacijos teikimo aprašo 2 priede nustatytus ekstremaliųjų įvykių kriterijus , t. y. ar stichinis ar katastrofinis meteorologinis ar hidrologinis reiškinys sukėlė žemės ūkio augalų žūtį ir bendras pažeistas plotas ha yra ≥ 10 (toliau Ekstremalaus įvykio kriterijus). Ekstremaliojo įvykio įvertinimui ir konstatavimui, kad šis įvykis atitinka ekstremalaus įvykio kriterijų, rekomenduojama rinkti papildomus faktines aplinkybes	KVCS įstatymo ³ 33 str. 2 d. 1 ir 2 p.;

¹ Ekstremaliųjų situacijų skelbimo ir atšaukimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. gruodžio 29 d. nutarimu Nr. 1317 „Dėl Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo įgyvendinimo“ (toliau – Ekstremaliųjų situacijų tvarkos aprašas).

² Ekstremaliųjų situacijų operacijų centrų sudarymo, darbo organizavimo, sušaukimo tvarkos, uždavinių ir funkcijų tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. gruodžio 29 d. nutarimu Nr. 1317 (toliau – ESOC aprašas).

³ Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymas (toliau – KVCS įstatymas).

		pagrindžiančius dokumentus (duomenis), taip pat sudaryti žemės plotų apžiūros ir įvertinimo darbo grupes ar komisijas (į tokių darbo grupių sudėtį gali būti įtraukti seniūnijų žemės ūkio specialistai, savivaldybės žemės ūkio socialiniai partneriai ir (ar) atitinkamos srities mokslo institucijų atstovai, ekspertai).	Informacijos teikimo aprašo ⁴ 8.2.1 p.; Ekstremaliųjų situacijų tvarkos aprašo 4 p.; ESOC aprašo 5.9 p., 10 p.; Žemės ūkio ministerijos rekomendacija
5.	ESOC	Nustatęs, kad įvykis atitinka Ekstremalaus įvykio kriterijų ir šis nustatytas ekstremalusis įvykis gali padaryti ar padarė poveikį aplinkai (žemės ūkio augalams), sprendžia, ar būtina teikti savivaldybės merui pasiūlymą skelbti savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją visoje savivaldybės teritorijoje arba jos dalyje ir skirti savivaldybės ekstremaliosios situacijos operacijų vadovą (toliau – Operacijų vadovas). Savo pasiūlymą, įformintą ESOC posėdžio protokolu, pateikia savivaldybės merui.	ESOC aprašo 5.10 p.; Ekstremaliųjų situacijų aprašo 5 p.; Informacijos teikimo aprašo 13 p.
6.	Savivaldybės administracijos paskirtas asmuo	Per 24 val. nuo ESOC posėdžio pabaigos, el. paštu pateikia ESOC posėdžio protokolo, kuriuo siūloma skelbti savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją, kopiją Nacionaliniam krizių valdymo centrui (toliau – NKVC) ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui (toliau – PAGD). Atkreiptinas dėmesys, kad kitų ESOC posėdžių, įvykusių dėl ekstremaliojo įvykio ar ekstremaliosios situacijos, protokolų kopijos per 3 darbo dienas nuo posėdžių pabaigos el. paštu turi būti pateikiamos NKVC ir PAGD.	KVCS įstatymo 13 str. 1 d. 2 p., Informacijos teikimo aprašo 6 p., 13 p.
7.	Savivaldybės meras	Sprendžia dėl savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo ir savivaldybės institucijos ar įstaigos, valstybės institucijos ar įstaigos valstybės tarnautojo, darbuotojo ar valstybės politiko paskyrimo Operacijų vadovu poreikio. Priima potvarkį, kuriuo skelbiama visoje savivaldybės teritorijoje (ar jos dalyje) savivaldybės lygio ekstremalioji situacija ir skiriamas Operacijų vadovas.	KVCS įstatymo 13 str. 1 d. 3 p., 32 str. 4 d., 33 str. 1 d. 2 p.; Ekstremaliųjų situacijų aprašo 6 p.
8.	Savivaldybės administracija	Per 2 val. nuo ekstremaliosios situacijos paskelbimo, telefonu, el. paštu, kitomis ryšio priemonėmis, informuoja NKVC ir PAGD, taip pat pateikia pirminį pranešimą apie paskelbtą savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją, užpildant ES-1 formą (Informacijos teikimo aprašo 4 priedas). Teikiant pirminį pranešimą NKVC ir PAGD, šiame pranešime turi būti apibūdinama ekstremalioji situacija (data, laikas, objektas, informacijos šaltinis, priežastys, prognozė), nurodomas bendras savivaldybės teritorijoje (ar jos dalyje) žuvusių žemės ūkio augalų plotas, planuojami ar atlikti veiksmai, Operacijų vadovo kontaktiniai duomenys, taip pat pridedama savivaldybės mero potvarkio, kuriuo paskelbta savivaldybės lygio ekstremalioji	Informacijos teikimo aprašo 6 p., 8.2.4 p., 11 p., 11.1 p.

⁴ Pranešimo ir keitimosi informacija apie įvykį, ekstremalųjį įvykį, ypatingą įvykį, ekstremaliąją situaciją ar krizę tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. gruodžio 29 d. nutarimu Nr. 1317 (toliau – Informacijos teikimo aprašas).

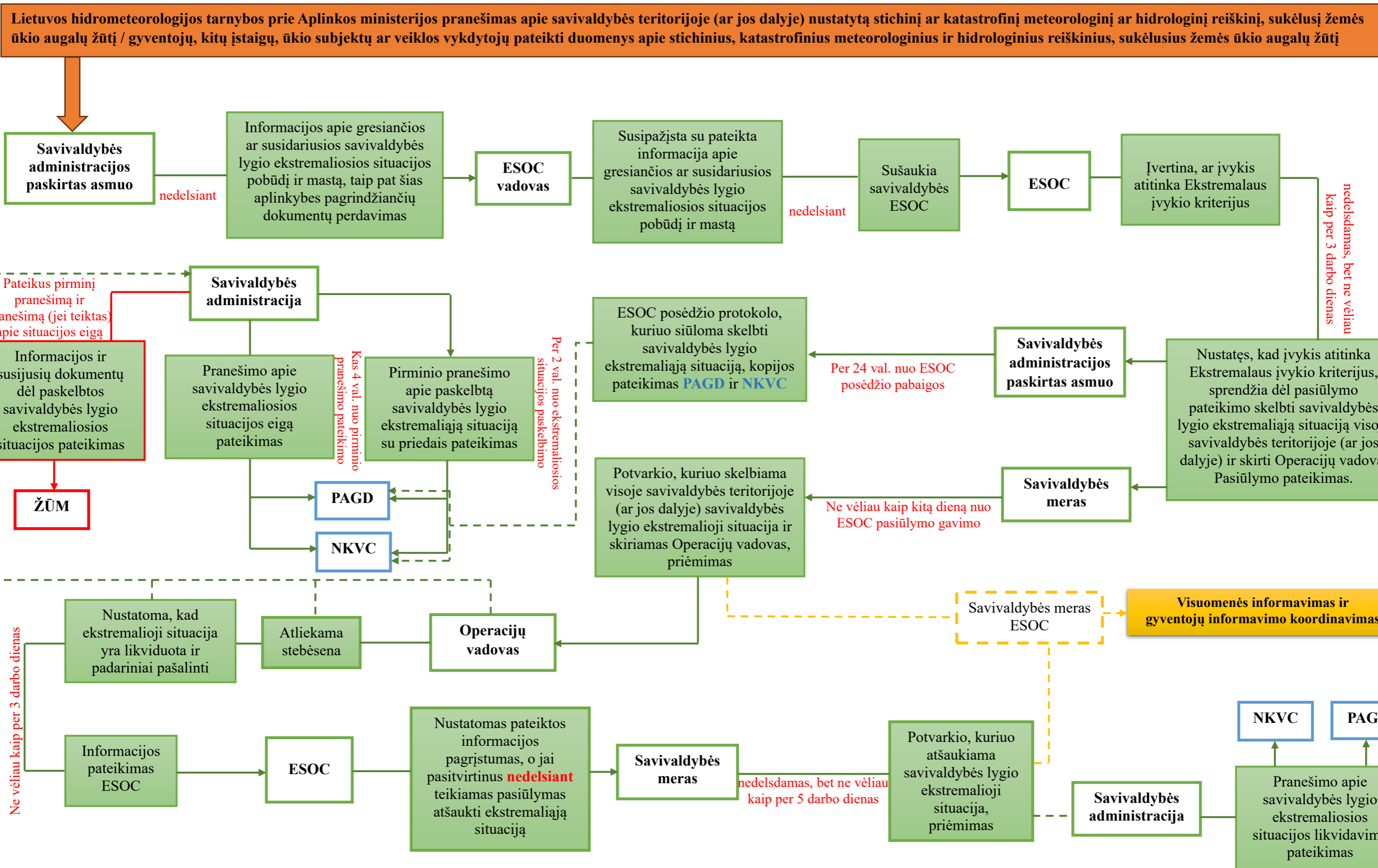
		situacija, kopija, ESOC posėdžio protokolo kopija ir kiti ES-1 formoje nurodyti duomenys (dokumentai).	
9.	Savivaldybės meras	Organizuoja gyventojų, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų perspėjimą apie susidariusią savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją . Naudojantis visuomenės informavimo priemonėmis, skelbia informaciją apie paskelbtą savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją .	KVCS įstatymo 33 str. 1 d. 3 p., 3 d. 2 p.;
	ESOC	Paskelbus savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją, koordinuoja gyventojų informavimą .	KVCS įstatymo 36 str. 5 d.
10.	Operacijų vadovas	Atlieka nuolatinę stebėseną , ar savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos grėsmė neišnyko , ar savivaldybės lygio ekstremalioji situacija nėra likviduota ir jos padariniai nėra pašalinti . Rekomenduojama organizuoti naujų duomenų apie paskelbtos savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos eigą ir mastą bei apie žuvusius žemės ūkio augalus savivaldybės teritorijoje (ar jos dalyje) rinkimą ir nuolat stebėti, ar neišnyko ekstremaliosios situacijos grėsmė.	KVCS įstatymo 33 str. 3 d. 1 p.; Ekstremaliųjų situacijų aprašo 7 p. Žemės ūkio ministerijos rekomendacija
11.	Savivaldybės administracija	Pateikia pranešimą apie savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos eigą NKVC ir PAGD , užpildant ES-2 formą (Informacijos teikimo aprašo 5 priedas). Pranešimas turi būti teikiamas kas 4 val. nuo pirminio pranešimo apie paskelbtą ekstremaliąją situaciją pateikimo arba kitu, su NKVC suderintu, periodiškumu . ES-2 forma nepildoma, jeigu ekstremaliosios situacijos vietoje padėtis nesikeičia.	Informacijos teikimo aprašo 6 p., 11 p., 11.2 p.
12.	Savivaldybės administracija	Pateikia (raštu) informaciją ir susijusių dokumentų dėl paskelbtos savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos (ESOC sprendimo, kad įvykis atitinka Ekstremalaus įvykio kriterijų, ir posėdžio protokolo, kuriuo siūloma skelbti savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją, ES-1 ir ES-2 formų su priedais, Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos pranešimo apie savivaldybėje ar jos dalyje nustatytą stichinį, katastrofinį meteorologinį ir (ar) hidrologinį reiškinį ir kt.) kopijas Žemės ūkio ministerijai .	Žemės ūkio ministerijos rekomendacija
13.	Operacijų vadovas	Nustatęs, kad savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos grėsmė išnyko ir savivaldybės lygio ekstremalioji situacija yra likviduota ir jos padariniai pašalinti , šią informaciją pateikia ESOC .	Ekstremaliųjų situacijų aprašo 8 p.
14.	ESOC	Įvertina Operacijų vadovo pateiktą informaciją, o nustatęs, kad ši informacija apie ekstremalios situacijos pabaigą (likvidavimą ir padarinių pašalinimą) yra pagrįsta , nedelsiant pateikia savivaldybės merui pasiūlymą atšaukti paskelbtą savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją .	ESOC aprašo 5.10 p.; Ekstremaliųjų situacijų aprašo 9 p.;
15.	Savivaldybės meras	Įvertina savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos galiojimo poreikį ir priima potvarkį, kuriuo atšaukia savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją .	Informacijos teikimo aprašo 13 p. KVCS įstatymo 13 str. 1 d. 3 p., 32 str. 5 d.;

			Ekstremaliųjų situacijų aprašo 10 p.
16.	Savivaldybės administracija	Pašalinus ekstremaliosios situacijos padarinius ir atšaukus savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją, pateikiamas pranešimas apie savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos likvidavimą NKVC ir PAGD , užpildant ES-3 formą (Informacijos teikimo aprašo 6 priedas). Teikiant pranešimą jame turėtų būti aprašomi atlikti ekstremaliosios situacijos padarinių šalinimo darbai, kiti atlikti veiksmai, padaryta žala, patirti nuostoliai, pridedama savivaldybės mero potvarkio, kuriuo atšaukta ekstremali situacija, kopija ir kiti ES-3 formoje nurodyti duomenys ar informacija.	Informacijos teikimo aprašo 8.2.5 p., 11 p., 11.2 p.
17.	Savivaldybės meras	Gyventojų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų rašytinių prašymų suteikti valstybės paramą už žalą, patirtą dėl krizės ar ekstremaliosios situacijos, ir su kitų susijusių dokumentų bei informacijos ar duomenų nagrinėjimas, Išvadų apie gyventojų, kitos įstaigos, ūkio subjekto ar veiklos vykdytojo patirtą žalą priėmimas ir pateikimas Lietuvos Respublikos finansų ministerijai bei NKVC tolimesniems veiksams atlikti. Nagrinėjant gyventojų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų prašymus suteikti valstybės paramą už žalą, patirtą dėl krizės ar ekstremaliosios situacijos, rekomenduojama atsižvelgti į Žemės ūkio ministerijos parengtas rekomendacijas ūkio subjektams dėl veiksmų ekstremalaus įvykio – stichinio ar katastrofinio meteorologinio ar hidrologinio reiškinių, sukėlusio žemės ūkio augalų žūtį, atveju ⁵ .	Valstybės paramos aprašas ⁶ Žemės ūkio ministerijos r e k o m e n d a c i j a

⁵ Žemės ūkio ministerijos parengtos „Rekomendacijos ūkio subjektams dėl veiksmų ekstremalaus įvykio – stichinio ar katastrofinio meteorologinio ar hidrologinio reiškinių, sukėlusio žemės ūkio augalų žūtį, atveju“ skelbiamos interneto tinklalapyje: <https://zum.lrv.lt/lt/administracine-informacija/civiline-sauga>

⁶ Valstybės paramos už žalą, patirtą dėl krizės ar ekstremaliosios situacijos, teikimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. gruodžio 29 d. nutarimu Nr. 1317 (toliau – Valstybės paramos aprašas).

SAVIVALDYBĖS LYGIO EKSTREMALIOSIOS SITUACIJOS SKELBIMO, VALDYMO, ATŠAUKIMO IR VALSTYBĖS INSTITUCIJŲ INFORMAVIMO SCHEMA

2. Žemės ūkio veiklos subjektų konsultavimo dėl sankcijų taikymo rekomendacijos:

1. Ūkio subjektas (paramos gavėjas), įgyvendinantis projektą, privalo laikytis visų priimtų įsipareigojimų, nurodytų tų metų programos konkrečios priemonės įgyvendinimo taisyklėse. Pažymėtina, kad ūkio subjektams (paramos gavėjams) už padarytus pažeidimus gali būti taikomos tokios sankcijos: paramos dydžio sumažinimas, paramos neskyrimas, reikalavimas grąžinti visą ar dalį sumokėtos paramos ir kitos poveikio priemonės. Tačiau tais atvejais, **kai pažeidimas yra padarytas dėl nenugalimos jėgos** (stichinio ar katastrofinio meteorologinio ar hidrologinio reiškinių – speigo, kaitros, sausros augalų vegetacijos laikotarpiu, audros ir kt.) arba **išimtinių aplinkybių** (nedarbingumas, privalomoji karo tarnyba, kompetentingų institucijų funkcijų netinkamas vykdymas, karantinas ir kt.), kurių atsiradimo neįmanoma kontroliuoti ir protingai numatyti paraiškos teikimo metu, taip pat nėra įmanoma užkirsti kelio šių aplinkybių ar jų pasekmių atsiradimui, **sankcijos netaikomos**. Ši nukentėjusiųjų apsauga įtvirtinta ir Europos Sąjungos teisės aktuose (2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/2116 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013, 59 straipsnio 5 dalies (a) punkte, kt.) bei nacionaliniuose teisės aktuose.

Kartu atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad **išnykus nenugalimos jėgos arba išimtinėms aplinkybėms**, ūkio subjektai **privalo laikytis priimtų įsipareigojimų ir (arba) teisės aktuose nustatytų reikalavimų**. Pažymėtina, kad ūkio subjektai gali būti atleidžiami nuo įsipareigojimų, kol nesibaigia nenugalimos jėgos ar išimtinės aplinkybės ir protingą laiką po jų pabaigos, per kurį įmanoma pradėti vykdyti įsipareigojimus. **Situacijai pagerėjus, atidėtus įsipareigojimus reikia pabaigti įvykdyti.**

2. Svarbu tai, ar būtent nenugalimos jėgos ar išimtinės aplinkybės sąlygojo, kad reikalavimai ir (ar) įsipareigojimai nėra įvykdyti. Negali būti tokios situacijos, kad **ir prieš susidarant nenugalimos jėgos ar išimtinėms aplinkybėms**, reikalavimai ir (ar) įsipareigojimai **nebuvo įvykdyti ir aplinkybės nesąlygojo reikalavimų ir (ar) įsipareigojimų nesilaikymo fakto, nes jų vis tiek būtų nesilaikoma, nepriklausomai nuo to, būtų ar nebūtų buvusios nenugalimos jėgos ar išimtinės aplinkybės**. Tokiais atvejais, kuomet minėtos aplinkybės nesąlygojo reikalavimų ir (ar) įsipareigojimų nesilaikymo, nes jų buvo nesilaikoma dar prieš aplinkybių atsiradimą, sankcijos turi būti taikomos.

Paminėtina, kad **pareiškėjai turi teisę iki rugsėjo 15 d.** atsisakyti paramos už deklaruotą lauką, išskyrus tuos atvejus, kai pareiškėjas buvo informuotas apie Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – NMA) planuojamą patikrą vietoje, paraiškoje aptiktas klaidas arba apie NMA prašymą pateikti deklaruojamų plotų valdymo teisę patvirtinančius dokumentus ar patikros vietoje metu nustatytus pažeidimus.

3. Visi žemės ūkio veiklos subjektai dėl sankcijų netaikymo įvykus **nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybėms**, kai sužinojo arba galėjo sužinoti apie nuo jų valios nepriklausančias aplinkybes (*force majeure*) ar išimtines aplinkybes, **turi per 15 darbo dienų apie tai pranešti NMA. Prašymą ir nukentėjusių augalų nuotraukas reikalinga pateikti per mobiliąją geografiniais duomenimis susietą „NMA Agro“ programą**. Teikiant informaciją per mobiliąją programą „NMA agro“ reikia nurodyti pareiškėjo vardą, pavardę ar įmonės pavadinimą ir žemės ūkio valdos atpažinties kodą ar projekto numerį. Atkreiptinas dėmesys, kad teikiamose fotonuotraukose turi aiškiai matytis auginami augalai, turi būti nufotografuota iš skirtingų to paties lauko vietų ir aprėptas bendras lauko vaizdas. **Jeigu pateiktose nuotraukose matosi ekstremalių reiškinių padariniai, sankcija nebus taikoma.**

NMA taip pat vadovausis Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos duomenimis, savivaldybių pateikta informacija apie paskelbtą ekstremaliąją padėtį. NMA tikslas buvo, yra ir bus netaikyti sankcijų ūkininkaujantiems. Jeigu pateiktos nuotraukos nesudarys pagrindo (kils neaiškumų, trūks akivaizdžių įrodymų) NMA priimti sprendimą dėl sankcijų netaikymo, NMA gali prašyti paramos gavėjo pateikti papildomų įrodymų.

Daugiau informacijos apie „NMA agro“ programėlę galite rasti svetainėje <https://www.nmaagro.lt/>

NMA konsultacijos:
[Dažniausiai užduodami klausimai dėl pasitaikančių ekstremalių reiškinių ir įsipareigojimų vykdymo](#)

4. Ūkio subjektams dėl nenugalimos jėgos ar kitų išimtinių aplinkybių negalintiems įvykdyti prisiimtų įsipareigojimų bankams, produkcijos supirkėjams ar kreditoriams, **rekomenduoti** pirmiausia kreiptis į juos ir pranešti apie atsiradusias aplinkybes bei jų įtaką prisiimtų įsipareigojimų įvykdymui.

Taip pat, kaip minėta pirmiau, esant nenugalimos jėgos aplinkybėms, kurios sąlygojo įsipareigojimų nevykdymą tam tikru laikotarpiu, **rekomenduoti** kreiptis į Prekybos, pramonės ir amatų rūmus (pagal veiklos zonas), kurios, vadovaujantis Lietuvos Respublikos prekybos, pramonės ir amatų rūmų įstatymo 5 straipsnio 11 punktu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka išduoda nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybes liudijančias pažymas.

Pažymėti, kad valstybė atlygina šių pažymų išdavimo išlaidas (**ne daugiau kaip 200 eurų už vieną pažymą**), vadovaujantis [Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2018 m. rugsėjo 21 d. įsakyme Nr. 3D-662 „Dėl Atlygio už pažymų, liudijančių su valstybės lygio ekstremaliąja situacija susijusias nenugalimos jėgos \(*force majeure*\) aplinkybes, išdavimą kompensavimo taisyklių patvirtinimo“](#) nustatyta tvarka. **Prašymą NMA reikia pateikti per mėnesį nuo pažymos gavimo.**

5. Siekiant išvengti pažeidimų, taip pat tikslinga rekomenduoti / patarti:

- 1) susipažinti su teisės aktais, kurie susiję su prašoma / gaunama parama;
- 2) prieš rengiant projektą, įvertinti galimą projekto riziką, sunkumus bei pasirūpinti patikimu finansavimo šaltiniu projektui įgyvendinti;
- 3) rengiant verslo planą, įvertinti turimus išteklius bei galimybes ir pagal tai nustatyti rodiklius, kurių bus siekiama įgyvendinant projektą;
- 4) susipažinti su dažniausiai pasitaikančiais pažeidimais;
- 5) numatyti realius mokėjimo prašymo (-ų) teikimo terminus, kad nereikėtų rašyti papildomų prašymų, prašant juos nukelti;
- 6) tinkamai tvarkyti buhalterinę apskaitą;
- 7) nuolat **bendrauti ir bendradarbiauti su NMA**, sekti naujienas, susipažinti su aktualiomis NMA parengtomis rekomendacijomis (internetu svetainė <https://nma.lrv.lt/lt/>);
- 8) tikrinti savo paraiškų informaciją [NMA informaciniame portale](#).

Vilniaus: <https://www.cci.lt/>

Kauno: <https://chamber.lt/>

Klaipėdos: <https://www.kcci.lt/>

Šiaulių: <https://rumai.lt/>

Panevėžio: <https://paneveziorumai.lt/>

3. Patarimai ir naudinga informacija konsultuojant žemės ūkio veiklos subjektus dėl sąlygų sudarymo apyvartinių lėšų paskoloms sumažintomis palūkanomis gauti:

1. Informuojame, kad **Žemės ūkio ministerija įgyvendina 3 finansines priemones**, pagal kurias ūkininkams teikiamos paskolos apyvartiniam kapitalui. **Paskolos apyvartiniam kapitalui galimos pagal:**

1) Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos (toliau – KPP) priemonės „**Investicijos į materialųjį turta**“ veiklos sritį „**Parama investicijoms į žemės ūkio valdas**“. Galima didžiausia paskolos suma investicijoms ir (arba) apyvartiniam kapitalui – 200 tūkst. Eur. Paskolos palūkanos skaičiuojamos tik finansų tarpininkų daliai, t. y. 25 proc. paskolos daliai taikoma ne didesnė nei 5 proc. finansų tarpininko marža ir 6 mėn. EURIBOR, o 75 proc. paskolos daliai taikomos nulinės palūkanos.

2) Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginio plano (toliau – SP) intervencinę priemonę „**Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas**“. Galima didžiausia paskolos suma investicijoms ir (arba) apyvartiniam kapitalui – 100 tūkst. Eur. Paskolos palūkanos skaičiuojamos tik finansų tarpininkų daliai, t. y. 40 proc. paskolos daliai taikoma ne didesnė nei 5 proc. finansų tarpininko marža ir 6 mėn. EURIBOR, o 60 proc. paskolos daliai taikomos nulinės palūkanos;

3) SP intervencines priemones „**Investicijos į žemės ūkio valdas**“ ir „**Tvarios investicijos į žemės ūkio valdas**“. Galima didžiausia paskolos suma investicijoms ir (arba) apyvartiniam kapitalui – 200 tūkst. Eur. Paskolos palūkanos skaičiuojamos tik finansų tarpininkų daliai, t. y. 30 proc. paskolos daliai taikoma ne didesnė nei 5 proc. finansų tarpininko marža ir 6 mėn. EURIBOR, o 70 proc. paskolos daliai taikomos nulinės palūkanos.

Tokios paskolos, be kita ko, galimos ūkininkams ir tais atvejais, kai jų verslo planų tikslai susiję su suplanuotomis žemės ūkio valdų modernizavimo investicijomis, skirtomis apsaugoti nuo ekstremalių situacijų.

2. Pareiškėjai, norintys gauti lengvatinę paskolą, kvietimo teikti paraiškas galiojimo laikotarpiu turi pateikti paraišką NMA. Paraiškos turi atitikti konkrečios KPP ar SP priemonės įgyvendinimo taisyklėse nustatytus tinkamumo gauti paskolą kriterijus. NMA, teigiamai įvertinusi paraišką, išduoda tinkamumo gauti paskolą pažymą. **Gavę NMA pažymą pareiškėjai turi kreiptis į atrinktą finansų tarpininką.** Atrinktų finansų tarpininkų sąrašas skelbiamas NMA interneto svetainėje www.nma.lt ir UAB ILTE interneto svetainėje www.ilte.lt.

<https://www.ilte.lt/>

3. Papildomai pažymime, kad pagal vieną iš Žemės ūkio ministerijos vykdomų palūkanų kompensavimo priemonių kompensuojamos paskolų, kurios skirtos apyvartinėms lėšoms papildyti ir biologiniam turtui įsigyti ir dėl kurių suteikta UAB ILTE garantija, palūkanos. Pagal šią priemonę kompensuojama 80 proc. palūkanų už ne ilgesnį kaip 24 mėn. laikotarpį, palūkanų norma, nuo kurios skaičiuojama kompensacija – ne didesnė kaip 4 proc. Pagal priemonę palūkanos **nekompensuojamos** ūkio subjektams, įgyvendinantiems projektus su Europos Sąjungos parama.

4. Patarimai ir naudinga informacija ūkio subjektams dėl mokestinių paskolų sutarčių:

1. Vadovaujantis [Lietuvos Respublikos finansų ministro 1998 m. lapkričio 17 d. įsakymu Nr. 268 „Dėl Mokestinės nepriemokos arba baudos už administracinį nusižengimą mokėjimo atidėjimo arba išdėstymo taisyklių patvirtinimo“ ūkininkai, patiriantys finansinius sunkumus, dėl kurių gali neturėti galimybės laiku sumokėti gyventojų pajamų mokestį \(toliau – GPM\), turi teisę kreiptis dėl GPM atidėjimo ar išdėstymo dalimis bendraja tvarka.](#) Pagal šį įsakymą mokesčių mokėtojas, taip pat ir ūkininkas, susidūręs su finansiniais sunkumais (nesvarbu, kokios priežastys juos sukėlė) ir negalintis laiku sumokėti mokesčių (taikoma ne tik GPM, bet ir kitiems Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI) mokamiems mokesčiams), gali kreiptis į VMI prašydamas sudaryti mokestinės paskolos sutartį dėl turimos mokestinės prievolės išdėstymo dalimis arba šią prievolę atidėti vėlesniam terminui. Prašymą sudaryti mokestinės paskolos sutartį galima pateikti likus ne daugiau kaip 30 dienų iki prievolės sumokėjimo termino. Sprendimą priima VMI per 30 dienų nuo mokėtojo prašymo gavimo dienos.

<https://www.vmi.lt/evmi/>

2. Taip pat, vadovaujantis [Valstybės socialinių fondų biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2023 m. liepos 13 d. įsakymu Nr. A1-461 „Dėl Valstybės socialinių fondų biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“](#), galima atidėti valstybinio socialinio draudimo (toliau – VSD) **įmokų mokėjimą**. Valstybinio socialinio draudimo fondo (toliau – Fondas) administravimo įstaigos gali atidėti savarankiškai dirbantiems asmenims, mokantiems VSD įmokas už save, VSD įmokų įsiskolinimo Fondui sumokėjimą iki vienu metų nuo sprendimo atidėti VSD įmokų įsiskolinimo sumokėjimą priėmimo dienos, išskyrus atvejį, kai Fondo administravimo įstaiga nustato, kad VSD įmokų įsiskolinimo išieškojimas jau perduotas antstoliui. Pirmiau minėtų taisyklių 64 punkte reglamentuota, kad savarankiškai dirbantys asmenys, mokantys VSD įmokas už save, dėl VSD įmokų įsiskolinimo, ne mažesnio kaip 125 eurai ir ne didesnio kaip 1 500 eurų, mokėjimo atidėjimo su prašymu gali kreiptis į Fondo valdybos teritorinį skyrių, išskyrus tuos atvejus, kai Fondo administravimo įstaiga nustato, kad VSD įmokų įsiskolinimo Fondui išieškojimas jau perduotas antstoliui. Fondo valdybos teritorinis skyrius per 20 d. d. nuo prašymo gavimo dienos priima sprendimą atidėti VSD įmokų įsiskolinimo sumokėjimą ar jo neatidėti. Kitas prašymas atidėti VSD įmokų įsiskolinimo sumokėjimą gali būti pateiktas ne anksčiau kaip po vienu metų nuo ankstesnio sprendimo atidėti VSD įmokų įsiskolinimo sumokėjimą priėmimo dienos, išskyrus atvejus, kai asmenys yra baigę mokėti VSD įmokas pagal ankstesnį sprendimą dėl jų įsiskolinimo sumokėjimo atidėjimo. Tokiu būdu VSD įmokų įsiskolinimo sumokėjimas

<https://www.sodra.lt/>

[Daugiau informacijos apie VSD įmokų atidėjimą čia](#)

atidedamas laikantis šių sąlygų: jei VSD įmokų įsiskolinimas ne mažesnis kaip 125 eurai ir ne didesnis kaip 600 eurų, jo sumokėjimas atidedamas iki 4 mėnesių, jei VSD įmokų įsiskolinimas didesnis nei 600 eurų, bet mažesnis nei 900 eurų arba lygus 900 eurų, – iki 6 mėnesių, jei VSD įmokų įsiskolinimas didesnis nei 900 eurų, bet mažesnis nei 1 200 eurų arba lygus 1 200 eurų, – iki 8 mėnesių, o jei VSD įmokų įsiskolinimas didesnis nei 1 200 eurų, bet mažesnis nei 1 500 eurų arba lygus 1 500 eurų, – iki vieno metų. Apie priimtą sprendimą Fondo valdybos teritorinis skyrius raštu informuoja per 3 d. d. nuo jo priėmimo dienos.

5. Dėl paskolų grąžinimo ir terminų pratęsimo galimybių kredito įstaigoms:

Žemdirbiams ir augalinių produktų supirkėjams, negalintiems įvykdyti produkcijos tiekimo ir supirkimo sutarčių dėl nepalankių klimato reiškinių žemės ūkiui sukeltų padarinių, rekomenduojama kreiptis į kredito įstaigas dėl paimtų paskolų grąžinimo terminų atidėjimo galimybių ir sąlygų bei konsultotis ir rasti abiem pusėms tinkamus sprendimus.